

Γλωσσάριο βασικών όρων που χρησιμοποιήθηκαν στο Προορισμός Ευρώπη

Αυτό το γλωσσάριο εξηγεί 16 βασικούς όρους που χρησιμοποιήθηκαν στο εκπαιδευτικό εργαλείο Προορισμός Ευρώπη¹. Για πιο κατανοητούς και νομικώς ακριβείς ορισμούς, δείτε το Γλωσσάριο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης² και Βασικούς Όρους Μετανάστευσης του Διεθνή Οργανισμού Μετανάστευσης³. Οι σύνδεσμοι κάτω από κάθε όρο προτείνουν επιπρόσθετες πηγές στα Αγγλικά.

¹ Η τυπωμένη εκδοχή του παιχνιδιού και επιπρόσθετες πληροφορίες για το εργαλείο είναι διαθέσιμες στην destinationeurope.uni.lu.

² https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/glossary_en Η εκδοχή 6.0 του Γλωσσαρίου είναι επίσης διαθέσιμη για λήψη ως εφαρμογή στο κινητό στα Αγγλικά, Φινλανδικά, Γερμανικά, Ιταλικά και Λετονικά για χρήστες [Android](#) και [iOS](#).

³ <https://www.iom.int/key-migration-terms>

1. Αιτών άσυλο (ΕΛ)/ Αιτητής ασύλου (CY) και πρόσφυγας
2. Brain Drain / Διαρροή Εγκεφάλων
3. Κέντρα κράτησης
4. Διάκριση
5. Ευρωπαϊός Επίτροπος Εσωτερικών Υποθέσεων
6. Αποζημίωση χώρας υποδοχής
7. Ένταξη μεταναστών
8. Παράτυπη μετανάστευση
9. Κοινή γνώμη για τη μετανάστευση
10. Δίοδοι νόμιμης μετανάστευσης
11. Νομιμοποίηση / Αμνηστία
12. Προγράμματα επανεγκατάστασης
13. Επιστροφή
14. Ζώνη Σένγκεν
15. Παράνομη διακίνηση και εμπόριο μεταναστών
16. Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR)

1. Αιτών άσυλο (ΕΛ)/ Αιτητής ασύλου (CY) και πρόσφυγας

Οι αιτούντες άσυλο είναι άτομα που υποβάλλουν επίσημο αίτημα διεθνούς προστασίας σε μια άλλη χώρα, επειδή φοβούνται ότι η ζωή τους στην χώρα καταγωγής τους βρίσκεται σε κίνδυνο. Το διεθνές δίκαιο αναγνωρίζει τους ακόλουθους λόγους ώστε να παραχωρήσει σε κάποιον το καθεστώς του πρόσφυγα: φόβο ότι θα υποστεί δίωξη που να οφείλεται σε λόγους που έχουν σχέση με την εθνότητα, τη θρησκεία, την εθνικότητα, το γεγονός ότι το εκάστοτε άτομο ανήκει σε συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα, ή σε σχέση με τα πολιτικά του φρονήματα. Δεν θα αναγνωριστεί ο κάθε **αιτών άσυλο** σαν **πρόσφυγας**, αλλά κάθε αναγνωρισμένος **πρόσφυγας** ήταν αρχικά **αιτών ασύλου**.

Πλήρης ορισμός του “πρόσφυγα” στη Σύμβαση του 1951 περί του Καθεστώτος των Προσφύγων (Σύμβαση της Γενεύης) και του Πρωτοκόλλου του 1967 περί του Καθεστώτος των Προσφύγων, σελ.14-16: <https://www.unhcr.org/3b66c2aa10.html>

Πρόσφατα δεδομένα για τους αιτούντες ασύλου και τους αναγνωρισμένους πρόσφυγες στην ΕΕ:

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Asylum_statistics

Παγκόσμια δεδομένα για τους πρόσφυγες και αιτούντες ασύλου από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR): <https://www.unhcr.org/refugee-statistics/>

2. Brain Drain / Διαρροή Εγκεφάλων

Η κατάσταση όπου μια χώρα χάνει πολλούς, κυρίως εξειδικευμένους, εργαζόμενους σε συγκεκριμένο επάγγελμα ή οικονομικό τομέα, επειδή αυτοί μεταναστεύουν για να εργαστούν σε άλλη χώρα. Για παράδειγμα, εάν πολλές νοσοκόμες φεύγουν για να εργαστούν στο εξωτερικό, αυτό θα μπορούσε να είναι πρόβλημα για τα νοσοκομεία και τους ασθενείς στη χώρα καταγωγής τους. Παρόλα αυτά, εάν οι μετανάστες επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους με νέες δεξιότητες, αυτό μπορεί να έχει θετικές επιπτώσεις για τη χώρα. Η χώρα καταγωγής τους επωφελείται επίσης από τα χρήματα που στέλνουν στις οικογένειες τους (τα λεγόμενα «**εμβάσματα**») και άλλες μορφές επένδυσης.

Πρόσφατα δεδομένα που συλλέχθηκαν από το Global Knowledge Partnership on Migration and Development (Παγκόσμια Συμμαχία Γνώσης για τη Μετανάστευση και την Ανάπτυξη) [Παγκόσμια Τράπεζα] σχετικά με τα εμβάσματα που στέλνουν οι μετανάστες στις χώρες καταγωγής τους: <https://www.knomad.org/data/remittances>

3. Κέντρα κράτησης

Εξειδικευμένες εγκαταστάσεις όπου κρατούνται τα άτομα από μη Ευρωπαϊκές χώρες που πρόκειται να επιστρέψουν στην χώρα καταγωγής τους. Συγκεκριμένα, οι μετανάστες προφυλακίζονται σε αυτά τα κλειστά κέντρα όταν υπάρχει κίνδυνος προσπάθειας αποφυγής της επιστροφής τους, με το να εξαφανιστούν ή να εμποδίσουν αλλιώς τη διαδικασία επιστροφής. Σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα, η κράτηση στο μεταναστευτικό πλαίσιο θα πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο ως ύστατο μέτρο, όταν δεν μπορεί να εφαρμοστεί εναλλακτική λύση.

Πρόσφατα δεδομένα σχετικά με τους αριθμούς των μεταναστών που κρατούνται σε διαφορετικές χώρες που συλλέχθηκαν από το μη κυβερνητικό οργανισμό Global Detention Project <https://www.globaldetentionproject.org/regions-subregions/europe>

4. Διάκριση

Μία κατάσταση στην οποία ένα άτομο δέχεται χειρότερη αντιμετώπιση από ένα άλλο που βρίσκεται σε παρόμοια κατάσταση, λόγω χαρακτηριστικών όπως η εθνική του καταγωγή, η εθνικότητα ή το μεταναστευτικό καθεστώς του. Είναι επαρκώς τεκμηριωμένο ότι οι μετανάστες και οι απόγονοι τους, υφίστανται διακρίσεις σε ολόκληρη την ΕΕ και σε όλους τους τομείς της ζωής τους, συνήθως όταν ψάχνουν για εργασία και στέγη.

Αποτελέσματα έρευνας του 2017 της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τις μειονότητες και τις διακρίσεις από τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA):

<https://fra.europa.eu/en/publication/2017/second-european-union-minorities-and-discrimination-survey-main-results>

ελληνικά στο:

https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2017-eu-minorities-survey-muslims-selected-findings_el.pdf

5. Ευρωπαϊός Επίτροπος Εσωτερικών Υποθέσεων

Είναι ένα μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής υπεύθυνο να προτείνει και να εφαρμόζει τη μεταναστευτική πολιτική της ΕΕ. Η αποστολή του Ευρωπαϊκού Επιτρόπου Εσωτερικών Υποθέσεων για την περίοδο 2019 με 2024 είναι να βρει κοινό έδαφος μεταξύ των Κρατών Μελών της ΕΕ και να επιχειρήσει ένα νέο ξεκίνημα στη μετανάστευση και το άσυλο που θα μπορούσε να ενώσει τις χώρες της ΕΕ γύρω από κοινές αξίες και ανθρωπιστικές ευθύνες.

Η **Ylva Johansson** είναι η Ευρωπαία Επίτροπος Εσωτερικών Υποθέσεων για την περίοδο 2019 -2024. Περισσότερα για τις ευθύνες και πρόσφατες ενέργειες της:

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/johansson_en

6. Αποζημίωση χώρας υποδοχής

Μια ιδέα ότι οι χώρες εκτός της ΕΕ που είναι πρόθυμες να υποδεχτούν παράτυπους μετανάστες και αιτούντες άσυλο που στάλθηκαν πίσω από την ΕΕ, θα μπορούν να λαμβάνουν κάποιο είδος χρηματικής αποζημίωσης από την ΕΕ ή να αποκτούν ευκολότερη πρόσβαση στην ΕΕ για τους πολίτες τους. Αυτή δεν είναι μια επίσημη πολιτική της ΕΕ που εφαρμόζεται συστηματικά για τη διαχείριση του μεταναστευτικού. Αλλά, κάποιες μεμονωμένες χώρες της ΕΕ διεξάγουν διαπραγματεύσεις με τις χώρες καταγωγής ή διέλευσης των μεταναστών για να ενισχύσουν τους συνοριακούς τους ελέγχους.

Περισσότερα για τις διαφορετικές απόψεις αυτής της πρακτικής στην Ευρώπη και σε άλλα σημεία του κόσμου: <https://www.chathamhouse.org/2020/10/what-externalization-and-why-it-threat-refugees>

7. Ένταξη μεταναστών

Μια διαδικασία αμοιβαίας προσαρμογής από πλευράς μεταναστών και των κοινωνιών στις οποίες ζουν. Οι μετανάστες ενσωματώνονται στην κοινωνική, οικονομική, πολιτιστική και πολιτική ζωή της κοινότητας που τους υποδέχεται, που επίσης αλλάζει λόγω της παρουσίας τους. Ένταξη σημαίνει ένα σύνολο κοινών ευθυνών για τους μετανάστες και για τις κοινότητες στις οποίες εγκαθίστανται. Δεν είναι πάντα απαραίτητο αυτή να είναι η μόνιμη διαμονή των μεταναστών. Κύρια στοιχεία της ένταξης είναι η πρόσβαση των μεταναστών σε δικαιώματα και υπηρεσίες όπως η εκπαίδευση και η αγορά εργασίας και η αναγνώριση ενός βασικού συνόλου αξιών που συνδέει τους μετανάστες και τις κοινότητες που τους υποδέχονται.

Για μια συγκριτική γενική εικόνα διαφορετικών διαστάσεων ένταξης και πολιτικές ένταξης στην ΕΕ και πολλές άλλες χώρες, δείτε τη διαδραστική ιστοσελίδα της MIPEX: Migrant Integration Policy Index: <https://www.mipex.eu>

8. Παράτυπη μετανάστευση

Είναι η διασυνοριακή πορεία ανθρώπων που γίνεται χωρίς να ληφθούν υπόψη οι νόμοι που διέπουν την είσοδο σε μια χώρα διέλευσης ή προορισμού. Το γεγονός ότι κάποιοι άνθρωποι μεταναστεύουν εκτός αναγνωρισμένων μεταναστευτικών οδών δεν σημαίνει ότι τα κράτη από τα οποία διέρχονται, ή εγκαθίστανται, δεν έχουν υποχρέωση να προστατέψουν τα δικαιώματά τους. Πρόσφυγες, θύματα εμπορίας ή ασυνόδευτα παιδιά μετανάστες μπορούν να είναι ανάμεσα στους ανθρώπους που χρησιμοποιούν παράτυπες διαδρομές. Σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο τα κράτη επιβάλλεται να παρέχουν πρόσβαση σε διεθνή προστασία για αιτούντες ασύλου που τρέπονται σε φυγή εξαιτίας δίωξης, σύγκρουσης ή γενικευμένης βίας. Επιπρόσθετα, το διεθνές δίκαιο προστατεύει τους πρόσφυγες από τιμωρία για παράτυπη είσοδο ή διαμονή, εάν έχουν ταξιδέψει από ένα μέρος στο οποίο βρίσκονταν σε κίνδυνο.

Για στοιχεία σχετικά με την παράτυπη μετανάστευση δείτε την Πύλη δεδομένων για τη μετανάστευση του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης (ΔΟΜ): <https://migrationdataportal.org/themes/irregular-migration>

9. Κοινή γνώμη για τη μετανάστευση

Η άποψη για τους αλλοδαπούς και τη μετανάστευση είναι ριζωμένη στις αξίες κάθε ατόμου και στην αντίληψη του για τον κόσμο. Παρόλο που οι άνθρωποι ίσως δεν έχουν ακριβείς πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό και το προφίλ των μεταναστών που ζουν στη χώρα τους,

η γνώμη τους για τη μετανάστευση μπορεί να καθορίσει τις πολιτικές της κυβέρνησης της χώρα τους και μπορεί να επηρεάσει μέχρι και τα αποτελέσματα των εκλογών. Η κοινή γνώμη σε θέματα μετανάστευσης επηρεάζει επίσης το περιβάλλον στο οποίο εντάσσονται οι αλλοδαποί στην κοινότητα που τους υποδέχεται.

Πολλές χώρες σφυγμομετρούν την κοινή γνώμη σχετικά με τη μετανάστευση και αυτά τα δεδομένα μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμη ένδειξη ως προς το πόσο οι κοινωνίες που τους υποδέχονται είναι ανοικτές ή κλειστές. Πρόσφατα δεδομένα του Ευρωβαρόμετρου δείχνουν ότι σε πιο εύπορες χώρες της ΕΕ περίπου οι μισοί άνθρωποι δεν είναι ούτε υπέρ ούτε εναντίον της μετανάστευσης, αλλά κάπου στη μέση. Αντιμεταναστευτικές στάσεις τείνουν να είναι εντονότερες σε χώρες με λιγότερους μετανάστες, όπου οι άνθρωποι δεν έχουν προσωπικές εμπειρίες με αλλοδαπούς αλλά ίσως έχουν πιο δυνατά αισθήματα για τη γενική ανασφάλεια και τη μειωμένη αίσθηση ελέγχου ως προς τη δική τους οικονομική και κοινωνική κατάσταση.

Για μια γενική εικόνα από διαφορετικές δημοσκοπήσεις της κοινής γνώμης σε μεταναστευτικά θέματα δείτε την Πύλη δεδομένων για τη μετανάστευση του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης (ΔΟΜ):

<https://migrationdataportal.org/themes/public-opinion-migration>

Σχετικά με δύο πρόσφατες μελέτες στο θέμα που συμπεριλαμβάνουν δεδομένα από χώρες της ΕΕ δείτε:

- Overseas Development Institute working paper: Public attitudes towards immigration and immigrants, 2020: <https://odi.org/en/publications/public-attitudes-towards-immigration-and-immigrants-what-people-think-why-and-how-to-influence-them/>
- Friedrich Ebert Stiftung study: Still divided but more open: Mapping European attitudes towards migration before and after the migration crisis, 2019: <https://ec.europa.eu/migrant-integration/librarydoc/still-divided-but-more-open-mapping-european-attitudes-towards-migration-before-and-after-the-migration-crisis>

10. Νόμιμες οδοί μετανάστευσης

Η νόμιμη μετανάστευση συμμορφώνεται με τους νόμους της χώρας καταγωγής, διέλευσης και προορισμού. Υπάρχουν ειδικά καθεστώτα (δίοδοι) στα κράτη μέλη της ΕΕ που επιτρέπουν σε άτομα που πληρούν τις προϋποθέσεις να μεταναστεύσουν νόμιμα από χώρες εκτός της ΕΕ, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις και κάποιες φορές για καθορισμένη διάρκεια. Για παράδειγμα, η μετανάστευση για λόγους εργασίας, εκπαίδευσης ή οικογενειακής επανένωσης. Άλλες οδοί αφορούν στις ανάγκες των ατόμων που βρίσκονται σε ευάλωτες καταστάσεις όπως οι πρόσφυγες, άτομα που εξαναγκάζονται να φύγουν από τη χώρα τους λόγω φυσικών καταστροφών ή αρνητικών επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και περιβαλλοντικής υποβάθμισης. Παραδείγματα μερικών νόμιμων οδών διόδων μεταναστών που βρίσκονται σε ευάλωτες καταστάσεις, περιλαμβάνουν τις θεωρήσεις εισόδου για

ανθρωπιστικούς λόγους και προγράμματα εισδοχής, ιδιωτικές χορηγίες σε προγράμματα, σχέδια οικογενειακής επανένωσης, ή ιατρική διακομιδή. Συχνά, γίνεται έκκληση για δημιουργία νόμιμων οδών μετανάστευσης ως εναλλακτική λύση της παράνομης μετανάστευσης.

Διαβάστε περισσότερα για την νόμιμη μετανάστευση στην ΕΕ σε μια ενημέρωση από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Κοινοβουλευτικής Έρευνας, 2019:
[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/635559/EPRS_BRI\(2019\)635559_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/635559/EPRS_BRI(2019)635559_EN.pdf)

11. Νομιμοποίηση / Αμνηστία

Η νομιμοποίηση είναι μία διαδικασία του κράτους με την οποία υπήκοοι τρίτων χωρών που διαμένουν παράτυπα μπορούν να αιτηθούν για καθεστώς νόμιμης διαμονής στην χώρα φιλοξενίας τους. Όταν υπάρχουν περιορισμένες πιθανότητες για νόμιμη μετανάστευση από χώρες εκτός της ΕΕ, αλλά υπάρχει μεγάλη ζήτηση για μεταναστευτικό εργατικό δυναμικό και οι μετανάστες βρίσκουν το δρόμο τους στη χώρα παράτυπα, αυτό συνήθως οδηγεί σε αύξηση του αριθμού παράτυπων μεταναστών που ζουν σε εκείνη τη χώρα. Επίσης, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, σαν αυτή που δημιουργήθηκε από την πανδημία του COVID-19, μετανάστες που κατείχαν προηγουμένως νόμιμο καθεστώς μπορούν να βρεθούν σε επισφαλή κατάσταση και πιθανόν να χάσουν το δικαίωμα διαμονής στη χώρα.

Για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων, κάποια κράτη αποφασίζουν να θέσουν συγκεκριμένους όρους υπό τους οποίους παράτυποι μετανάστες μπορούν να κατέχουν νόμιμο καθεστώς. Όμως αυτή είναι μια αμφιλεγόμενη λύση. Από τη μία, η μετακίνηση αλλοδαπών εργαζομένων από άτυπη σε επίσημη απασχόληση κάνει καλό τόσο στους εργαζόμενους όσο και στην κοινωνία υποδοχής. Από την άλλη, θα μπορούσε να θεωρηθεί ως επιβράβευση της παράτυπης μετανάστευσης και θα είναι άδικο για τους μετανάστες που περιμένουν να έρθουν στην ΕΕ μέσω της νόμιμης οδού.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την παράνομη απασχόληση αλλοδαπών εργαζομένων σε διαφορετικές χώρες δείτε στον ΟΟΣΑ International Migration Outlook 2018, σελίδες 176, 178 & 186: https://read.oecd-ilibrary.org/social-issues-migration-health/international-migration-outlook-2018_migr_outlook-2018-en#page1

12. Προγράμματα Επανεγκατάστασης

Εθελοντικά προγράμματα με τα οποία οι χώρες της ΕΕ παρέχουν διεθνή προστασία στο έδαφος τους, στους πρόσφυγες και στα εκτοπισμένα άτομα που έχουν αναγνωρισθεί ως κατάλληλοι για επανεγκατάσταση από την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR). Παγκοσμίως, η επανεγκατάσταση είναι ένας τρόπος να προστατευτούν οι πρόσφυγες που δεν έχουν επιλογή να ενταχθούν σε τοπικό επίπεδο, ή να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους. Περιλαμβάνει την επιλογή και τη μεταφορά προσφύγων από το κράτος στο οποίο ζήτησαν προστασία, σε ένα τρίτο κράτος που έχει συμφωνήσει να τους δεχτεί – ως πρόσφυγες – με καθεστώς μόνιμης διαμονής. Αυτό το καθεστώς δίνει σε αυτούς και στα κοντινά μέλη της οικογένειάς τους, προστασία και πρόσβαση σε δικαιώματα όπως αυτά που απολαμβάνουν οι υπήκοοι. Θα πρέπει επίσης να έχουν την ευκαιρία να γίνουν τελικώς πολίτες της χώρας επανεγκατάστασης.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την επανεγκατάσταση προσφύγων στην ΕΕ δείτε την έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, 2019:
[https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_BRI\(2016\)589859](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_BRI(2016)589859)

Για παγκόσμια δεδομένα σχετικά με την επανεγκατάσταση από την Ύπατη Αρμοστεία των ΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR): <https://www.unhcr.org/resettlement-data.html?query=resettlement>

13. Επιστροφή

Η μετακίνηση ενός μετανάστη από μία χώρα φιλοξενίας πίσω στη χώρα καταγωγής, εθνικότητας ή συνήθους τόπου κατοικίας του αφού έχει περάσει μια σημαντική χρονική περίοδο στη χώρα φιλοξενίας. Η επιστροφή μπορεί να είναι εθελούσια ή αναγκαστική, υποβοηθούμενη ή αυθόρμητη. Δηλώνει την κυριαρχία ενός κράτους να αποφασίσει ποιος μπαίνει παραμένει στο έδαφος του. Συνεπώς, ένα κράτος μπορεί να απομακρύνει τους μετανάστες, όμως αρκετές αρχές του διεθνούς δικαίου και κυριότερα η αρχή της «μη επαναπροώθησης», περιορίζουν την εξουσία του κράτους υπό το πρίσμα αυτό. Η «μη επαναπροώθηση», είναι μία αρχή που απαγορεύει στα κράτη να γυρίσουν πίσω ένα άτομο στη χώρα όπου η ζωή του ή η ελευθερία του θα μπορούσε να απειληθεί. Επίσης, το διεθνές δίκαιο θέτει προδιαγραφές για τον τρόπο με τον οποίο διεξάγονται οι επιστροφές. Θα πρέπει να διαφυλάσσουν την αξιοπρέπεια του ατόμου και η χρήση βίας θα πρέπει να εφαρμόζεται σε εξαιρετικές περιπτώσεις, περιορίζοντας τη χρήση αυτή μόνο όταν είναι εύλογα αναγκαία. Δεν θα πρέπει ποτέ να τίθεται η ζωή ή η σωματική ακεραιότητα του ατόμου σε κίνδυνο.

Τελευταία δεδομένα της ΕΕ-27 σχετικά με την εφαρμογή της νομοθεσίας της μετανάστευσης, συμπεριλαμβανομένου των επιστροφών:

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Statistics_on_enforcement_of_immigration_legislation?oldid=264452#Returns_of_non-EU_citizens

Για παγκόσμια δεδομένα σχετικά με τον επαναπατρισμό με επίκεντρο την εθελούσια επιστροφή δείτε την Πύλη δεδομένων για τη μετανάστευση του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης (ΔΟΜ): <https://migrationdataportal.org/themes/return-migration>

14. Ζώνη Σένγκεν

Είναι μια περιοχή που επί του παρόντος αποτελείται από τις περισσότερες χώρες της ΕΕ και μερικές χώρες εκτός ΕΕ (δείτε το χάρτη που συμπεριλαμβάνεται στο κουτί του *Προορισμός Ευρώπη*). Υπό κανονικές συνθήκες, δεν υπάρχουν έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα μεταξύ των χωρών που αποτελούν μέλη της ζώνης Σένγκεν. Πολίτες της ΕΕ και οποιοσδήποτε παρουσιάζεται νόμιμα στην ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων υπηκόων τρίτων χωρών, μπορούν να μετακινούνται ελεύθερα χωρίς να υπόκεινται σε συνοριακούς ελέγχους. Ο Κώδικας Συνόρων Σένγκεν επιτρέπει στα Κράτη Μέλη να επαναφέρουν προσωρινά το συνοριακό έλεγχο στα εσωτερικά σύνορα, σε περιπτώσεις σοβαρής απειλής της δημόσιας τάξης ή εσωτερικής ασφάλειας. Νοείται ότι αυτό χρησιμοποιείται ως ύστατο μέτρο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και θα πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο για περιορισμένο χρόνο.

Για να μάθετε περισσότερα για τη Ζώνη Σένγκεν, τις χώρες που καλύπτει και σχετικές πολιτικές δείτε την ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/schengen_en

15. Παράνομη διακίνηση και εμπορία μεταναστών

Το διεθνές δίκαιο ορίζει την παράνομη διακίνηση μεταναστών ως τον προσπορισμό κέρδους από την παράνομη είσοδο ενός ατόμου σε κράτος στο οποίο δεν είναι υπήκοος ή μόνιμος κάτοικος. Η διακίνηση αυτή αποσκοπεί στην απόκτηση οικονομικού ή άλλου υλικού οφέλους. Η **παράνομη διακίνηση** είναι συνήθως συναινετική και λαμβάνει χώρα στα σύνορα. Κάποιες φορές συγχέεται με την **εμπορία ανθρώπων**. Υπάρχουν πολλές ομοιότητες αλλά σε αντίθεση με την **παράνομη διακίνηση**, η **εμπορία ανθρώπων** περιλαμβάνει σοβαρή εκμετάλλευση. Η **εμπορία ανθρώπων** μπορεί επίσης να προκύψει εντός του εδάφους μιας χώρας. Παρόλα αυτά, στην πράξη μπορεί να είναι δύσκολο να καθορισθεί το όριο ανάμεσα σε αυτά τα δύο. Η εκμετάλλευση και η κακομεταχείριση των μεταναστών μπορεί να λάβει χώρα κατά τη

διάρκεια της διέλευσης ή στον προορισμό, ακόμα κι αν υπήρχε αρχικά η συναίνεση από μέρους τους. Η **παράνομη διακίνηση** μπορεί να οδηγήσει σε **εμπορία ανθρώπων**. Η **παράνομη διακίνηση** και η **εμπορία ανθρώπων** μπορούν επίσης να λάβουν χώρα ταυτοχρόνως. Η σημαντική διαφορά είναι ότι καθώς η **εμπορία ανθρώπων** θεωρείται έγκλημα εναντίον ενός ατόμου, η **παράνομη διακίνηση** είναι ένα έγκλημα εναντίον του κράτους.

Για περισσότερες λεπτομέρειες και δεδομένα σχετικά με την παράνομη διακίνηση δείτε την Πύλη δεδομένων για τη μετανάστευση του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης (ΔΟΜ): <https://migrationdataportal.org/themes/smuggling-migrants>

Για ενέργειες της ΕΕ κατά της παράνομης διακίνησης από το Ευρωπαϊκό Κέντρο κατά της Παράνομης Διακίνησης Μεταναστών της Ευρωπόλ δείτε: <https://www.europol.europa.eu/about-europol/european-migrant-smuggling-centre-emsc#fndtn-tabs-0-bottom-1>

16. Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR)

Μία υπηρεσία του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών που παρέχει βοήθεια στους πρόσφυγες, στις εκτοπισμένες κοινότητες και τους ανιθαγενείς σε 135 χώρες.

Για περισσότερα σχετικά με τον οργανισμό και σχετικά με το τι κάνει, δείτε την Ιστοσελίδα της UNHCR: <https://www.unhcr.org/what-we-do.html>